

Predmet: Ilija Jurišić - Tuzlanska kolona

Poslovni broj predmeta: K.V. 05/07

Glavni pretres: 16.01.2009.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Radenka Ivkovića

Svedok je u maju 1992. godine živeo u Tuzli, gde je radio kao poslovođa u rudniku soli. Kritičnog dana [15.05.1992.] oko 10:00 časova otišao je do kuće u Simin Han kako bi stricu dao novac i pozdravio se sa decom jer su tog dana otišli za Beograd. Pozvali su ga sa posla i rekli mu da bi trebalo da ode na punkt u Lukavac i organizuje rad jer pumpar slane vode nije mogao doći na posao zbog barikada koje su bile postavljene između Lukavca i brane. Čuo je da se sprema izlazak kolone iz kasarne prema Ozrenu i da je to razlog postavljanja barikada. Kada se oko 13:30 časova vratio u rudnik zatekao je samo čuvara i brigadira i oni su mu rekli da je stiglo obaveštenje da ko hoće može otići sa posla, tako da je većina radnika tako postupila. Sa brada je počela da se čuje pucnjava. Sačekao je da dođu radnici iz druge smene i zatim oko 15:00 časova krenuo kući prema *Brčanskoj malti*. Most je bio blokiran jer se očekivao izlazak kolone. Video je naoružane ljude u uniformama policije, vojske i teritorijalne odbrane. Kući je stigao u društvu svog kuma. Uključio je televizor, tuzlanska televizija je emitovala direktan snimak *Brčanske Malte* i izlazak kolone. Bilo mu je čudno što se studio nalazio na zgradi koju su zvali *Momo i Uzeir* a do tada je televizija imala studio na sasvim drugoj lokaciji. U jednom trenutku nešto je puklo i zapucalo sa svih stana. Vozila u koloni koja su bila pogođena su se zaustavljala i ubrzo počela da gore. Sa prozora je video kada je jedno vozilo skrenulo i udarilo u njegovu zgradu. Video je kada je vozač ispao iz vozila i krenuo je da mu pomogne jer je bio ranjen. Vozača, suvozača i još dvojicu vojnika, koji je takođe bili ranjeni, zajedno sa jedim prolaznikom izvukao je iz kamiona i smestio je u jedan prolaz. Nakon desetak minuta stiglo je sanitetsko vozilo i odvezlo ih. Vratio se u stan i dok je prao krv sa ruku u stan mu je upala policija, pretražila stan zbog oružja ali ništa nisu našli. Narednih nekoliko dana nastavio je odlazi na posao, ali su ga otpustili jer su ga optužili da je *petokolonaš*. Tuzlu je napustio 4. februara 1994.

Optuženog Jurišića ne poznaje.

Saslušanje svedoka Momčila Ivkovića

Svedok je maju 1992. radio kao poslovođa u rudniku soli *Tetim* u Tizli. U to vreme se u Tuzli osećala napetost, ali nije bilo ekscesa. Postojali su punktovima koji su kontrolisali ulazak i izlazak iz grada, ali se po gradu moglo normalno kretati. U rudniku su bile pripreme, pravile su se priručno-eksplozivna sredstva, ali su se svi nadali da rata neće biti. Te godine se i školska godina završila više od mesec dana ranije, što je ukazivalo da će se nešto desiti. Dana 15. maja oko 13:00 časova pozvao ga je direktor nadzorno-tehničkog osoblja i rekao da će biti napada na kolonu JNA. U to vreme sa brada iznad *Brčanske Malte* čuli su se pojedinačni pucnji. Pričalo se da je kolona krenula, ali da je vraćena u kasarnu. Javio je supruzi da spakuje stvari i spremi decu, da ga sačekaju jer će zajedno otići iz Tuzle. Iz grada su krenuli između 15 i 16:00 časova. Krenuli su sa Stupina prema raskrsnici *Brčanska Malta*, ali kako je bilo blokirano morali su da idu zaobilaznim putem preko Slavinovića. Bilo je puno policije, vojske na svim putevima i okolnim zgradama a na samoj raskrsnici je video neko oklopno vozilo. Otišli su u kuću njegovog oca u Požarnici, gde su prenoćili. Oko 19:00 časova pozvao ga je

brat, koji je stanovao u blizini pomenute raskrsnice i rekao da je kolona JNA napadnuta i da je sve kao u paklu. Kasnije je snimak napada gledao na FS kanalu tuzlanske televizije. U toku noći počelo je da se puca između Siminog Hana i Tuzle. Ujutru je sa porodicom otišao u Bijeljino, ali se on nakon dva dana vratio u Tuzlu. Nastavio je da odlazi na posao, sve do 13. juna kada je uhapšen od strane jedinice koju je vodio Faruk Prcić.

Svedok ne poznaje optuženog Jurišića.

Saslušanje svedoka Marka Novakovića

Svedok je u maju 1992. godine obavljao dužnost zamenika načelnika bezbednosti 17. korpusa koji je delovao od Dervente do Drine, pa tako je u njegovu nadležnost ulazila i kasarna *Husniska buna* u Tuzli. Komada korpusa je izmeštena iz Tuzle u Ugljevik u martu 1992. U Tuzli je 1992. godine bila izražena propaganda protiv vojske i srpskog naroda. Formirane su tri paravojne birgade *Patriptske lige* i *Zelenih beretki* koje su bile kompletno naoružane. Njihov cilj je bio da u datom momentu, po naređenju Muslimanskog nacionalnog veća, napadnu i proteraju JNA. Početkom te godine pripadnici tih jedinica su podmetnuli bombu u *Skojevskoj ulici* koja je bila namenjena komandantu kasarne Dubajiću. Često su oduzimali vozila, pretresali, pretili vojnim licima, ubijali i zarobljavali ih da bi kasnije vođeni pregovori. Civilna vlast se ograđivala od toga, ali su svi znali o čemu se radi. U gradu su kopani rovovi i postavljeni grudobrani od peska. Operativne jedinice JNA su napustile grad dok su u kasarni ostale pozadinske čiji zadatak je bio da se iseli kasarna tj. hrana, municija i oprema. Nakon napada na kolonu u Sarajevu počele su provokacije vojnih lica, kasarne, skladišta na Kozlovcu, što je ukazivalo da može doći do žestokih borbenih dejstava. Formiran je Krizni štab na čelu sa predsednikom opštine Selimom Bešlagićem. Mnogi bivši pripadnici MUP-a su vraćeni u službu zbog posebnih zadataka, a jedan od njih je bio optuženi Ilija Jurišić. Optuženog Jurišića je poznavao još do pre rata i bilo mu je čudno kada je čuo da je vraćen u MUP. Iako je optuženi Jurišić 15. maja 1992. bio u operativnom sistemu komandovanja u MUP-u u Tuzli, nije mu poznato koja su njegova konkretna zaduženja bila.

Kolona JNA je trebalo da napusti kasarnu 15. maja 1992. Svedok se nalazio u Komandi. Nije bio uključen u pregovore, već su u pregovore bili uključeni general Nedeljković i potpukovnik Dubajić, s jedne strane, i funkcioneri opštine Delibegović, Sead Avdić i drugi, sa druge strane. Pretpostavljali su da će kolona biti napadnuta i predlagali komandantu Dubajiću da se kolona borbeno pripremi, što nije urađeno. Kolona je najpre krenula oko 14:00 časova, ali su je vratili da bi dobili na vremenu, a zatim oko 18:00 časova. Pucnjava je krenula veoma brzo i Komanda je odmah bila obavestena. Za vreme dok je on bio u Tuzli identifikovano je oko 50 ubijenih vojnika, ali se taj broj kasnije znatno povećao. Komanda korpusa je organizovala identifikaciju, ustanovljavanje šta se desilo, izvlačenje i pregovore sa rukovodstvom Kriznog štaba oko osobođenja onih koji su ostali živi a bili su zarobljeni.

Saslušanje svedoka Milivoja Mašulovića

Svedok je u maju 1992. bio pomoćnik komandanta za bezbednost tuzlanskog korpusa. Komanda korpusa je u to vreme bio locirana u Ugljeviku. Što se tiče izlaska kolone JNA iz kasarne u Tuzli, poznato mu je da su vođeni pregovori, ali on nije bio angažovan. On je 13. maja 1992. upozorio komandanta korpusa generala Milana Nedeljkovića da je subregionalni štab TO Tuzla odnosno Patriotske lige doneo odluku da od 15. maja počnu sa napadima na vojne objekte i vojna lica u Tuzli. General Nedeljković nije ozbiljno shvatao njegova upozorenja i prokomentariosao da im suprotna strana ne može ništa. Zbog toga je svedok

sledećeg dana na referisanju pred proširenim kolegijumom komandanata korpusa iznao isto obaveštenje. Oni nisu tome pridavali značaj, tako da ništa nije preduzeto. U kasarni je tog dana [15. maja 1992.] bilo dosta rezervista koji su bili nedisciplinovani i komandant Dubajić je teško izlazio na kraj sa njima. Čak je bilo pokušaja krađa i otimanja, tovarjenja na vozila bez reda. Ipak, komandant Dubajić je uspeo da ih organizuje tako da iz kasarne izađu u koloni a ne pojedinačno. Kolona je krenula oko 14:00 časova, ali je vraćena. Pri ponovnom izlasku u 18:50 časova došlo je do napada na kolonu, kada je stradalo oko 200 vojnika.

Svedok ne poznaje optuženog Iliju Jurišića.

Saslušanje svedoka Ranka Belojice

Svedok je u maju 1992. bio pomoćnik komandanta za pozadinu u 92. motorizovanoj birgadi u Tuzli. U toku 1992. stvorene su paravojne formacije *Patriotska liga* i *Zelene beretke*, zbog kojih je u gradu vladala neugodna atmosfera. U toku 13. i 14. maja izvučena su materijalna sredstva iz kasarne. Za to vreme oko kasarne kružili su pripadnici paravojnih snaga, što je bilo vrlo neprijatno. Kasarna je trebalo da se iseli do 20. maja, ali još uvek nije bio određen tačan datum. Dana 15. maja 1992. nalazio se u kasarni *Husinska buna* i zamenjivao komandanta kasarne Mileta Dubajića, koji je otišao na sastanak u Ugljevik. U kasarni je bilo puno jedinica koje su radile na pakovanju i iseljavanju sredstava. Komandant Dubajić mu je rekao da posebno obrati pažnju na skladište municije na Kozlovcu, jer je postojala opasnost da skladište bude opljačkano. U toku dana je stigla informacija da je skladište zaista otvoreno. Oko 13:00 časova krenuo je sa Mandžom Abudulahom da to proveri i kada su skoro stigli iz pravca skladišta je na njih otvorena vatra. U isto vreme jedna grupa od 50-ak rezervista sa Ozrena krenula je bez odobrenja iz kasarne jer im se žurilo, ali su ih sa *Brčanske Malte* vratili nazad u kasarnu. U tom je već počelo i sporadično pucanje u pravcu kasarne. Pucano je i iz protivtenkovske rakete, tako da su pogođene benzinska pumpa i jedna zgrada kasarne. Iz kasarne niko nije odgovorio jer je to zabranio komandant Dubajić. Komandant Dubajić je izvestio Krizni štab da se puca u pravcu kasarne, tako da je oko 17:00 časova došla delegacija opštine Tuzla. Delegaciju su činili Sead Avdić, Muhamed Brkić i Enver Delibegović. Razgovarali su sa komandantom Dubajićem, nakon čega mu je on rekao da su postigli dogovor da se izvrši evakuacije kasarne i da se formira kolona. Okupio je starešine i rekao im da kolona krene u pravcu Požarnice i Majevice. Kolona od 120 vozila je krenula oko 19:00 časova. Na čelu je išao Muhamed Brkić kao garancija da će kolona bezbedno proći. U drugom vozilu je krenuo Dubajić i Enver Delibegović, a u trećem Dubajićeva supruga. Bio je dogovor da Brkić isprati kolonu do Požarnice, ali je on već na *Brčanskoj Malti* negde skrenuo i nestao i kolona je napadnuta. Na kolonu je pucano sa okolnih zgrada, terasa, krovova i prozora, i to od raskrsnice *Brčanska Malta* do kapije kasarne. Svedok se nalazio u trećem vozilu koje je napadnuto. Njegovo vozilo nije pogođeno, ali je on već bio ranjen za vreme pucnjave u kasarni. Ispred njega je u vozilu bio major Tomislav Mandić, koji je ranjen i kome je svedok pomogao i spasao ga. Naime, u jednom od vozila naišao je neki pukovnik koga su zamolili da poveze Mandića u bolnicu. On je uspeo da se izvuče iz pucnjave prema selu Požarnica. Tamo je obavljeno odvajanje mrtvih i ranjenih. Među preživelim su vladali strah i panika. Iz Tuzle je izašao 20. maja 1992. i otišao u Srbiju.

Svedok ne poznaje i nikada nije čuo za optuženog Iliju Jurišića.

Komentar:

Svedok Marko Novaković nije se nalazio u Tuzli 15. maja 1992. godine, tako da je u svom svedočenju nije zneo nikave konkretne činjenice već pretpostavke i zaključke na osnovu iskustva i vojnog znanja.

Optuženi Ilija Jurišić citirao je reči jednog oficira [JNA] koji se 15. maja 1992. nalazio na Brčanskoj Malti i koji je razgovarao sa majorom na Ozrenu *Pa, dobro majore, kada znate kako da komandujete sa Ozrena, zašto ste nas izdali? Jesmo li se dogovorili da ćemo mi napasti sa Brčanske Malte a vi iz pravca Bukinja i Krojačice? Mi smo bar pokušali napad upavši u kišu metaka a vi nise ni mrdnuli k....., vi ste nas izdali i zato neću da slušam Vaše naređenje!* Optuženi je rekao da je ovaj razgovor snimljen i najavio da će biti predat kao dokaz.

FOND ZA HUMANITARNO PRAVO